

Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 29.05.1999, sp. zn. 11 To 86/99, ECLI:CZ:VSPH:1999:11.TO.86.1999.1

Číslo: 25/2000

Právní věta: I. Neučinil-li soud rozhodnutí o tom, že peněžitá záruka trvá až do dne, kdy odsouzený zaplatí peněžitý trest, a odsouzený, kterému byl pravomocně uložen tento trest, sám nepožádá, aby záruky, kterou složil, bylo použito k jeho zaplacení, je třeba peněžitou záruku zrušit. II. Podle § 344 odst. 3 tr. ř. může odsouzený odvrátit výkon náhradního trestu nebo jeho poměrné části zaplacením peněžitého trestu (jeho poměrné části) kdykoliv, tj. i poté, co již skutečně začal vykonávat náhradní trest odnětí svobody (jeho poměrnou část).

Soud: Vrchní soud v Praze

Datum rozhodnutí: 29.05.1999

Spisová značka: 11 To 86/99

Číslo rozhodnutí: 25

Číslo sešitu: 5

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Trest peněžitý

Předpisy: 141/1961 Sb. § 73a odst. 4
§ 344 odst. 2 a 3

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Vrchní soud v Praze zamítl stížnost krajského státního zástupce v Českých Budějovicích proti usnesením Krajského soudu v Českých Budějovicích – pobočka v Táboře ze dne 10. G. 1999 č. j. 9 T 3/98- 868 a č. j. 9 T 3/98 – 873.

Z odůvodnění:

Rozsudkem Krajského soudu v Českých Budějovicích – pobočka v Táboře ze dne 21. 10. 1998 sp. zn. 9 T 3/98, ve spojení s rozsudkem Vrchního soudu v Praze ze dne 19. 4. 1999 sp. zn. 11 To 16/99, byl odsouzený L. S. uznán vinným trestným činem podvodu podle § 250 odst. 1, 4 tr. zák., dílem dokonaným, dílem ve stadiu pokusu podle § 8 odst. 1 tr. zák., spáchaným ve spolupachatelství podle § 9 odst. 2 tr. zák. Za to byl odsouzen podle § 250 odst. 4 tr. zák. k trestu odnětí svobody v trvání šesti a půl roku. Podle § 39a odst. 3 tr. zák. byl pro výkon tohoto trestu zařazen do věznice s dozorem. Podle § 53 odst. 1 tr. zák. mu byl vyměřen peněžitý trest ve výši 300 000 Kč a pro případ, že by tento peněžitý trest nebyl ve stanovené lhůtě vykonán, mu byl stanoven podle § 54 odst. 3 tr. zák. náhradní trest odnětí svobody v trvání jednoho roku. Kromě toho byl odsouzenému L. S. uložen podle § 49 odst. 1 a § 50 odst. 1 tr. zák. zákaz činnosti v oboru nákup zboží za účelem dalšího prodeje

a jeho prodej na dobu pěti let.

Usnesením ze dne 10. 6. 1999 č. j. 9 T 3/98-873 nařídil krajský soud výkon náhradního trestu odnětí svobody u odsouzeného L. S. v trvání jednoho roku, který mu byl uložen výše citovanými rozsudky. Pro výkon tohoto trestu jej zařadil do věznice s dozorem. Dalším rozhodnutím z téhož dne pod č. j. 9 T 3/98-868 rozhodl tento soud podle § 73a odst. 4 tr. zák., že se ruší peněžitá záruka, kterou odsouzený L. S. složil ve výši 300 000 Kč.

Obě tato usnesení napadl v zákonná lhůtě stížností krajský státní zástupce. Má zato, že rozhodnutí o zrušení peněžitě záruky bylo rozhodnutím předčasným. I když odsouzený nastoupil výkon trestu odnětí svobody, nezaplatil uložený peněžitý trest. Proto má státní zástupce zato, že nebyly splněny podmínky ustanovení § 73a odst. 4 tr. ř. pro zrušení peněžitě záruky. Podle jeho názoru měl krajský soud rozhodnout o tom, že peněžitá záruka trvá do dne, kdy odsouzený zaplatí peněžitý trest.

Usnesení o nařízení výkonu náhradního trestu odnětí svobody se pak podle názoru státního zástupce jeví rovněž jako rozhodnutí předčasné, když se v odůvodnění usnesení argumentuje tím, že odsouzený disponuje peněžitou částkou ve výši 300 000 Kč, a přesto peněžitý trest nezaplatil. Proto stěžovatel navrhl, aby Vrchní soud v Praze napadená usnesení Krajského soudu České Budějovice – pobočka v Táboře podle ustanovení § 149 odst. 1 písm. b) tr. ř. zrušil a uložil tomuto krajskému soudu, aby ve věci znovu jednal a rozhodl.

Vrchní soud v Praze projednal stížnost proti oběma usnesením za podmínek § 23 odst. 1 tr. ř. per analogiam ve společném řízení, neboť obě věci spolu úzce souvisejí a také stěžovatel uvedl své námítky v jediné stížnosti. Stížnostní soud přezkoumal v souladu s ustanovením § 147 odst. 1 tr. ř. správnost výroků napadených rozhodnutí, jakož i řízení, které jim předcházelo, a dospěl k závěru, že stížnost státního zástupce není důvodná.

Ustanovení § 344 odst. 2 tr. ř., jímž se krajský soud řídil při nařizování výkonu náhradního trestu odnětí svobody, stanoví, že nebyl-li peněžitý trest zaplacen a nepřichází-li v úvahu postup podle odst. 1 téhož zákonného ustanovení nebo § 342 odst. 1 tr. ř., nařídí soud výkon náhradního trestu odnětí svobody nebo jeho poměrné části; přitom rozhodne o způsobu výkonu náhradního trestu. Ve svém rozhodnutí soud konstatuje, že v daném případě nepřichází v úvahu upuštění od výkonu peněžitě trestu pro dlouhodobou neschopnost peněžitý trest zaplatit nebo pro jiné okolnosti uvedené v § 344 odst. 1 tr. ř., neboť odsouzený disponuje částkou 300 000 Kč, kterou složil jako peněžitou záruku. Ovšem odsouzený odmítl možnost, která je uváděna v § 73a odst. 4 tr. ř., totiž aby záruky, kterou složil, bylo použito k zaplacení peněžitě trestu. Dne 11. 5. 1999 byl vyzván, aby peněžitý trest uhradil. Současně mu byla stanovena patnáctidenní lhůta s upozorněním na to, že pokud do této doby peněžitý trest nezaplatí, bude nařízen náhradní trest odnětí svobody. Protože ve stanovené lhůtě nebyl peněžitý trest vykonán, krajský soud ve smyslu citovaného zákonného ustanovení nařídil výkon náhradního trestu odnětí svobody.

Tento postup soudu prvního stupně odpovídá citovaným zákonným ustanovením a nelze mu nic vytknout. Bez souhlasu odsouzeného nemůže soud použít peněžitě záruky k úhradě peněžitě trestu. To vyplývá z ustanovení § 73a odst. 4, in fine, tr. ř. Stížnost státního zástupce proti tomuto usnesení není důvodná, neboť se neopírá o žádné zákonné ustanovení.

Za této situace není pak důvodná ani stížnost státního zástupce proti usnesení č. j. 9 T 3/98-868, jímž byla podle § 73a odst. 4 tr. ř. zrušena peněžitá záruka, kterou odsouzený L. S. složil ve výši 300 000 Kč. Uvedené zákonné ustanovení říká, že peněžitou záruku zruší na návrh obviněného nebo osoby, která ji složila, nebo i bez návrhu soud nebo soudce, který o jejím přijetí rozhodl, jestliže pominuly důvody, které k jejímu přijetí vedly. Byl-li obviněný pravomocně odsouzen k nepodmíněnému

trestu odnětí svobody nebo k peněžitému trestu, může soud rozhodnout, že peněžitá záruka trvá do dne, kdy odsouzený nastoupí výkon trestu odnětí svobody nebo zaplatí peněžitý trest. Odsouzený L. S. trest odnětí svobody nastoupil a v současné době jej vykonává ve Věznici v Oráčově. Peněžitý trest sice ve stanovené lhůtě nezaplatil, ale po nařízení výkonu náhradního trestu odnětí svobody v trvání jednoho roku je této povinnosti zproštěn. Potom, kdy byl výkon náhradního trestu nařízen, nelze odsouzeného jiným způsobem nutit k tomu, aby peněžitý trest zaplatil. Rozhodnutí o tom, že odsouzený použije záruky k zaplacení peněžitého trestu, a to i dodatečně, nebo zda kdykoliv odvrátí výkon náhradního trestu nebo jeho poměrné části tím, že trest peněžitý nebo jeho poměrnou část zaplatí, závisí pouze na něm. K takovému kroku nemůže být soudem nucen. Donucovací moc zákona v daném případě spočívá v nařízení výkonu náhradního trestu odnětí svobody v trvání jednoho roku. Proto i v tomto případě není stížnost státního zástupce důvodná, neboť postrádá zákonný podklad.

Z uvedených důvodů nezbylo senátu Vrchního soudu v Praze než stížnost státního zástupce do obou usnesení jako nedůvodnou zamítnout. Odsouzenému je třeba připomenout ustanovení § 344 odst. 3 tr. ř., že přes uvedené rozhodnutí krajského soudu může kdykoliv odvrátit výkon náhradního trestu nebo jeho poměrné části tím, že trest peněžitý nebo jeho poměrnou část zaplatí.

Náhradní trest odnětí svobody je prostředkem směřujícím k tomu, aby odsouzený zaplatil uložený peněžitý trest. Účelem stanovení náhradního trestu odnětí svobody je dosáhnout vykonání peněžitého trestu jeho zaplacením. Tento účel se nepochybně naplní i v případě, že odsouzený zaplatí peněžitý trest (jeho poměrnou část) až v době, kdy nejenže byl pravomocně nařízen výkon náhradního trestu odnětí svobody, ale odsouzený dokonce již začal takový trest odnětí svobody skutečně vykonávat. Zaplacením peněžitého trestu lze odvrátit jakoukoliv část nařízeného a dosud nevykonaného náhradního trestu odnětí svobody.